

V. A. Dybo und Dr. M. Zav'jalova besonders danken, die durch Übernahme eines zweiten Vortrages die Realisierung desselben ermöglichten.

Dem Präsidenten des Kongresses und Vorsitzenden des Makedonischen Slawistenkomitees AM Prof. Dr. Milan G'určinov und seinem Team (und hier aus meiner bescheidenen Sicht vor allem Frau Prof. Dr. Snežana Venovska-Antevska und Frau Biljana Mirčevska), der Makedonischen Akademie der Wissenschaften und Künste und der Republik Makedonien möchte ich für die hervorragende Arbeit bei der Vorbereitung und Durchführung des Kongresses meinen tiefen Dank aussprechen. Makedonien hat große Anstrengungen unternommen und war ein hervorragender Gastgeber. Die Organisation seitens des Travel & tourist center VIS POJ war perfekt. Die Eröffnungs- und Abschlussveranstaltungen sowie das reichhaltige kulturelle Programm (für mich die Exkursionen in die malerische Stadt Ohrid und zum Kloster des Heiligen Naum sowie die Nachtfahrt auf dem herrlichen See) waren unvergessliche Erlebnisse. Ein lang gehegter Traum erfüllte sich für mich persönlich: von makedonischer Seite erlebte ich den Ochrida-See, von dem mir mein Vater erzählt hatte, als er im Ersten Weltkrieg von albanischer Seite bis zu diesem unvergleichlichen Gewässer gekommen war.

Rainer ECKERT
[rainer_eckert@gm.x.net]

19-OJI TARPTAUTINĖ ISTORINĖS KALBOTYROS KONFERENCIJA: NAUJŲ POŽIŪRIŲ Į BALTŲ, SLAVŲ IR BALTŲ-SLAVŲ KALBAS SEKCIJA

2009 m. rugpjūčio 10–14 d. Radboud universitete Nijmegen (Nijmegen, Olandija) vyko 19-oji tarptautinė istorinės kalbotyros konferencija (*XIXth International Conference on Historical Linguistics*). Kas dveji metai ši konferencija vyksta įvairiose pasaulio mokslo įstaigose ir laikoma vienu reikšmingiausių istorinės kalbotyros įvykių. Šiais metais buvo perskaityta apie 250 pranešimų, iš kurių 11 buvo plenariniai pranešimai. Konferencijos dalyviai buvo pasidaliję į skirtingas temines sekcijas. Viena iš jų buvo skirta baltų ir slavų kalbų bei galimos baltų-slavų prokalbės faktams aptarti (*Workshop New perspectives on Baltic, Slavic and Balto-Slavic*).

Aptariamojoje sekcijoje buvo perskaityti aštuoni pranešimai (dar vieną pranešimą apie prabaltų ir praslavų santykius turėjo skaityti Raineris Eckert as (Berlynas), kuris, deja, negalėjo atvykti). Jenny Helena Larsson (Stokholmas) aptarė baltų kalbų abliauto sistemą, ypatingą dėmesį kreipdama į abliautą vardažodžių daryboje ir į galimybę aiškinti kai kurių darinių ilgumą kaip fonologinės raidos rezultatą (lie. *gēris* < **geriās* ir t.t.). Miguelis Villanueva Svenssonas (Kaunas, Vilnius) aptarė baltų ir slavų antikauzatyvinių-inchoatyvinių veiksmožodžių klasę: šios klasės

rekonstrukciją baltų-slavų prokalbėje, jos ryšius su germanų kalbų duomenimis, indoeuropietišką kilmę bei skirtingą veiksmažodžių klasės raidą baltų ir slavų kalbose. Norbertas Ostrowskis (Poznanė) ir Ilja Seržantas (Vilnius, Bergenai) siūlė rekonstruoti baltų-slavų imperfektą su priesaga *-jā-, kuris būtų davęs pradžią baltų veiksmažodžių tipui lie. *peikėti*, la. *vilkāt* (šie veiksmažodžiai buvo aiškinti kaip retrogradiniai dariniai iš būt. 1. **peikē*, **vilkā* + *-jā-), slavų imperfektui ir kitoms formoms. Henningas Andersenai (Los Andželas) gynė kirčio atitraukimo senumą į proklitikus baltų (lie. *nè=vedu*, *pà=kelia*) ir slavų (ru. *n'è=žil*, *ná=zimu*) kalbose. Kirčiuoti trumpieji lie. *e*, *a* tokiais atvejais kaip *nè=vedu*, *pà=kelia* nerodo, kad kirčio atitraukimas buvo nesenas reiškinys. Lie. **e*, **a* buvo pailginti tik „nekintamose pozicijose“ („uniform environments“), pvz., *vēda*, *vēdēs*, bet ne „alternacinėse pozicijose“ („alternating environments“), pvz., *kèpti*, *kèpsiu*. Marekas Majeris (Oslas, Lodzė) siūlė naują teoriją, kaip aiškinti dvejopą slavų diftongo *-aj raidą žodžio gale (*-i ir *-ē). Jo nuomone, sl. *-ē kilo iš ide. *-aj, sl. *-i iš ide. *-oj (taigi ide. **a* ir **o* > **a* yra nepriklausomas procesas baltų ir slavų kalbose). Johannesas Reinhartas (Viena) kritiškai pristatė paskutinių dešimtmečių siūlymus dėl bendros slavų morfologijos rekonstrukcijų, ypatingą dėmesį kreipdamas į tradicines veiksmažodžio morfologijos problemas. Imkė Mendoza (Zalcburgas), aptarusi įvardžiuotinių būdvardžių istoriją baltų ir slavų kalbose, priėjo prie išvados, kad

baltų ir slavų kalbų įvardžiuotiniai būdvardžiai yra savarankiški šių kalbų dariniai, ir kad šią kategoriją slavai yra perėmę iš baltų. Eugenai Hillas (Miunchenas) pasiūlė du fonologinius baltų-slavų prokalbės žodžio galo dėsnius: 1) ilgieji balsiai buvo sutrumpinti prieš *-m, 2) *o prieš *-m ir *-š kirčiuotoje pozicijoje virto *u. Šie dėsniai paaiškintų tam tikrų galūnių formas bei kitus morfologinius reiškinius baltų ir slavų kalbose (pvz., lie. acc. sg. *rañkq* < **r^lañkañ*, gen. pl. lie. -u, pr. -an, pr. deikt. įvard. -on, sl. -v ir kt.). Nors pranešimų ir neskaitė, tačiau sekcijoje lankėsi bei aktyviai dalyvavo diskusijose ir kiti mokslininkai, pvz., Ronaldas Kimas (Vroclavas), Rolandas Poothas (Kelnas) ir kt.

Nors sekcija ir nebuvo gausi pranešėjų, tačiau, atsižvelgus į pranešimų novatoriškumą ir kokybę, ją galima laikyti neprasto lygio kalbininkų sambūriu.

Miguel VILLANUEVA SVENSSON
[migueltvillanueva@yahoo.com]

PENKTOJI BALTŲ IR SLAVŲ AKCENTOLOGŲ KONFERENCIJA

Opavoje (Čekija), jauname Silezijos universitete (įkurtas 1991 m.), 2008 m. liepos 7–10 d. vyko penktoji tarptautinė baltų ir slavų kalbų akcentologijos konferencija (*Fifth International Workshop on Balto-Slavic Accentology, IWoBA 5*)¹,

¹ Apie IWoBA 3 ir 4 žr. *Blt* 43 (1), 2008, 142; 44(1), 2009, 161tt.